

PUUMALAINEN - JÄRVINEN
HAAPALAINEN - SUUTARI-JÄÄSKÖ

HÄMEENLINNAN TEATTERI

**KALLAS – PUUMALAINEN
HAAPALAINEN – SUUTARI-JÄÄSKÖ**

Sudenmorsian

A large, intricate red graphic resembling coral or a complex root system, positioned below the title 'Sudenmorsian'.

6.2.–3.5.2025

Hämeenlinnan Teatteri

OPPIMATERIAALI

Tämä toisen asteen oppilaille suunnattu oppimateriaalipaketti on suunniteltu Sudenmorsian-näytelmän tueksi ja sisältää etko- ja jatkotehtäviä.

Etko-tehtävät on tarkoitettu tehtäväksi ennen teatterivierailua. Niiden tavoitteena on tutustuttaa teatteriympäristöön ja johdattaa Sudenmorsian-teoksen maailmaan, sen teemoihin ja tunnelmaan.

Jatkotehtävät on suunniteltu teatterivierailun jälkeiseen työskentelyyn. Niiden avulla voidaan käsitellä esityksen herättämiä tunteita ja ajatuksia sekä syventää katsojakokemusta.

Lämpimästi tervetuloa Hämeenlinnan Teatteriin!

Yhteistyössä

POHJANTÄHTI
Ihmissen kokoinen vakuutusyhtiö

Kuva: Harri Hinkka

AINO KALLAS – SUDENMORSIAN

”Ikinä ei ole ihmisen hahmossa veressäni kuplinut niin kultainen riemu ja vapauden autuus kuin sutena juostessani.”

Aino Kallas (os Krohn) 1878-1956

Aino Kallas tunnisti kirjailijakutsuksensa jo hyvin nuorena, ja kiihkeä luovuus oli oleellinen osa hänen koko elämänsä. Kallaksen laaja kirjallinen tuotanto sisältää romaaneja, runoja, novelleja ja näytelmiä, joiden lisäksi hän julkaisi myös mm. päiväkirjojaan. Kallas asui elämänsä aikana viidessä maassa ja saavutti poikkeuksellisen laajaa suosiota kansainvälisestikin, mutta koki usein ulkopuolisuuden tunteita ja yksinäisyyttä.

Surmaava Eros -trilogiassaan (Barbara von Tisenhusen (1923), Reigin pappi (1926) ja Sudenmorsian (1928) Kallas kehitti oman, arkaaisen kielen balladimuotoisten naiskuvaustensa ilmaisuksi. Historiaan sijoitetut kertomukset käsittelevät naisen valintoja, oikeuksia, ruumiillisuutta ja eroottisuutta sekä yksilön ja yhteisön ristiriitoja myös maagisen realismin keinoin. Kallaksen henkilökohtaiset kokemukset sekä 1900-luvun alun yhteiskunnalliset jännitteet ja asenteet näkyvät naispäähenkilöiden kohtelussa ja toisaalta myös heidän normeja ja kuolemaakin uhmaavassa sisäisessä vimmassaan.

Sudenmorsian on sadan vuoden aikana säilyttänyt lumovoimansa ja löytänyt paikkansa yhä uusien sukupolvien sydämestä. Teoksesta on tehty myös näytelmiä ja ooppera.

SUDENMORSIAN

Työryhmä

Dramatisointi ja ohjaus	Tiina Puumalainen
Koreografia	Jukka Haapalainen ja Sirpa Suutari-Jääskö
Lavastus- ja pukusuunnittelu	Teppo Järvinen
Musiikin sävellys ja äänisuunnittelu	Lauri Malin
Valaistussuunnittelu	Immanuel Pax
Kampaus- ja maskeeraussuunnittelu	Liisa Sormunen ja Sari Eskola
Äänimestari	Pasi Lehtinen
Valaistumestari	Immanuel Pax
Puvustomestari	Emmi Vainio
Näyttämömestari	Timo Lindstèn
Puvustuksen toteutus	Teosvastaava Emmi Vainion johdolla Katri Huttula ja Sanna Kuoppala
Lavastuksen toteutus	Teosvastaava Tuukka Liljan johdolla Iina Karhunen, Pasi Kyllönen, Timo Lindstèn, Allu Vienola
Kampaukset ja maskit	Liisa Sormunen ja Sari Eskola
Tarpeiston valmistus ja hoito	Janika Holm
Pukija, pukuhuolto	Karla Suoknuuti
Näyttämötekniikko	Jaakko Vuolinko
Kuiskaaja-järjestäjä	Maria Isotalo
Rooleissa	
Aalo	Maija Lang
Priidik - metsävahti	Konsta Laakso
Aalo suden hahmossa	Katri Riihilahti
Daimon - metsän henki, susi	Jurijs Trosenko
Kertojan ääni	Katariina Kaitue
Kyläläisten lauma	
Ingel - Aalon sisar	Liisa Peltonen
Sirje - krouvari	Birgitta Putkonen
Liisu - lapsenpäästäjä	Henna-Maija Alitalo
Virve - emäntä	Katariina Kuisma-Syrjä
Valber - Aalon ystävä	Sinikka Salminen
Kyläläisiä	Liisa Peltonen, Sinikka Salminen, Timo Lindstèn, Jaakko Vuolinko, Antti Leino
Herrojen lauma	
Tuomari Arend Ardekas	Johanna Reilin
Kreivi Jakobus de la Gardie	Lasse Sandberg
Pühalepan pappi Olaus Nicholai Duncan	Jyri Ojansivu

Teos on tuotettu yhteistyössä The Wild Company -kollektiivin kanssa

Näytelmän esitysoikeuksia valvoo Suomen Näytelmäkirjailijat ja Käsikirjoittajat ry.

Esityksen kesto 2 h 20 min. sisältää väliajan

Esityksen ääni- ja kuvataallentaminen on tekijänoikeuslakiin nojaten kielletty.

Esityksessä käytetään elävää tulta, teatterisavua ja vilkkuvia valoja.

OHJAAJAN SANA

En muista täsmälleen, milloin luin Sudenmorsiamen ensimmäistä kertaa. Ehkä se putosi syliini kuin taivaasta tähti. Teos oli rakas jo kauan ennen kuin syntyi ajatus siitä miten balladi Aalosta voisi siirtyä näyttämölle visuaalisen teatterin ja tanssin keinoin.

Kertoja, kyläläisten lauma ja tuomiovaltaa käyttävien herrojen lauma käyttävät Kallaksen luomaa arkaaista kieltä, jonka runollisina lauseina myös Priidikin rakkaus ilmitulee. Sutena juoksevan Aalon tunteiden ilmaisuna on tanssi, johon Daimon häntä vie kunnes omat askeleet löytyvät.

Maisema laajenee turvallisesta, mutta matalasta kylästä maagisiin metsiin, ja kahden elämänsä kannattelema Aalo loistaa hetken kiihkeän voimallisesti. Tragediaa ei voi välttää, mutta nykyään uskon elikkä tiedän, että Aalon kahtiahkaistun sielun vapautta ei kukaan toinen hävittää taida.

Kokemus kirjasta on syventynyt kokemukseksi Sudenmorsian-esityksen tekemisestä ja vuosien myötä kehittyvän metodin myötä muodostunut johtotähdeksi siinä, millaista teatteria haluan olla tekemässä ja miten.

Kiitos kaikille kanssajuoksijoille, suurkiitos rakkaalle omalle laumalleni!

Tiina Puumalainen,
ohjaaja

Kuva: Harri Hinkka

Kuva: Harri Hinkka

KOREOGRAFIEN SANA

Kuka asettaa rajan?

Kuka päättää, milloin raja on ylitetty?

Milloin hengen riistäminen voi toimia tuomiona rajan ylittämisestä?

Minkä rajan?

Kenen asettaman?

Kuka ottaa vastuun tuomiosta?

Kuka sen toimeenpanee?

Kenelle valta kuuluu?

Kuka sen lopulta päättää?

Miten yhteisön voima esittäytyy?

Onko yhteisö yhtenäinen, vai löytyykö joukosta särö?

Yhtenä rintamana vai heikoista lenkeistä yhteen sidottuna?

Miten näkyy se, etten sovi, ole oikeanlainen, täytä muiden vaatimuksia, riitä, voi hyvin?

Miten näkyy kaipuu, polte, kutsumus, aate, kuulumisen tunne, pelko?

Miten taas intohimo, rakkaus, vapauden tunne, uskallus, kaikkivoipaisuus?

Uho, välinpitämättömyys, luovuttaminen, voimaantumisen?

Eroamisen tuska ja lopullisuus, luopuminen, mahdottomuuden toteaminen?

Miten näkyy uuden mahdollisuuden näkeminen?

Riitänkö?

Miten muut minut näkevät?

Tiedän, mitä haluan ja osaan, mutta uskallanko näyttää sen?

Mitä tapahtuu, jos uskallan ottaa sen askeleen rajan yli?

Kuka minut tuomitsee?

Hyväksytäänkö minut?

Tiedän rajat – uskallanko siirtää niiden paikkoja?

Pystynkö siihen?

Olenko tarpeeksi vahva?

Se, että saa koreografian aiheeksi tällaisia teemoja käsittelevän tekstin, on suuri ja kiinnostava haaste. Se, että saa kunnian käyttää oman osaamisensa sanastoa näin suurten ja universaalien teemojen tulkitsemiseen, ajaa haastavuudessaan kaiken ohi. Se on kiehtovaa, pelottavaa ja kannustavaa.

Ohjaaja kysyi: "Tarvitaanko tähän sanat, vai voiko sen sanoa toisin?"

Ohjaaja uskoi, että jotkut, jopa monet, sanat voidaan korvata tanssilla. Se, että tanssilliselle kerronnalle voidaan suoda mahdollisuus Kallaksen runouden kehollisena ilmentymänä, on kunnia ja ylpeydenaihe. Ainin Sudenmorsiamesta lainatuin sanoin: "Se on käsky, jota totella täytyy."

Siksi olemme täällä. Tutkimusmatka Kallaksen Sudenmorsian-teoksen maailmaan on ollut pitkä. Tätä teosta voidaan kutsua yhteiseksi rakkaudeksemme. Tanssijan näkökulmasta se antaa kehoaan haastavalle ihmiselle tavan käsitellä näitä teemoja tanssillisen ilmaisun keinoin.

Nämä kysymykset seuraavat jokaista, joka etsii omaa parastaan taiteilijana.

Siksi Aalon tarina voisi olla kenen tahansa omaa minuuttiaan etsivän yksilön tarina. Joskus rajat täytyy räjäyttää ja asettaa uudelleen. Tai jättää ne kokonaan rajaamatta.

Meille on annettu vapaus maalata Priidikin, Aalon ja Daimonin yhteiset kokemukset fyysiseksi kuvaksi – ja kyläläisten sekä herrojen odotukset, vaatimukset, epäilykset ja rituaalit muotoon, jossa liike puhuu.

Kiitos, että tanssi saa olla osa tätä tarinaa taas – ja me osa tätä maagista, iätöntä saagaa.

Jukka ja Sirpa

ETKOT

1.

Tutustukaa näytelmän tapahtumapaikkoihin ja siellä asuneeseen historialliseen henkilöön.

- Jacobus de la Gardie
- Hiidenmaan historia
- Kassarin saari
- Pühalepan kylä ja kirkko

2.

Sudenmorsian somessa!
Seikkaile Hämeenlinnan Teatterin Facebook & Instagram-sivuilla ja tutustu teokseen ja sen harjoitusvaiheisiin.

Kuvat: Harri Hinkka

3.

Tule katsomaan Sudenmorsian-esitys Hämeenlinnan Teatteriin!

JATKOT

1.

Pohtikaa ryhmässä mitä kaikkea ihmissudeksi muuttuminen symbolisoi? Miksi Aalo suostui tähän muuntautumiseen, mikä hänet siihen ajoi?

2.

Kirjoita fiktiivinen tarina hyödyntäen näytelmän teemoja ja sijoita se nykyaikaan.

Sudenmorsiamen teemoja/aiheita: Intohimo, taikausko, myytit, noituus, kielletty rakkaus, ihmissusi, henkipatto, kyläyhteisö, noitavaino, kaksoiselämä, metamorfoosi, naisen asema, ulkopuolisuuden tunne

3.

Tutustu suden mytologiaan. Kirjoita runo/tarina/ajatelma aiheesta "Minän kaksi puolta" / "Eläin minussa"

Kuvat: Harri Hinkka